

A' ROMAI CSÁZSÁRI ÉS AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBŐL Kedden 30. Augústusban 1791.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az egy néhány napokig tartott esőzés; a' Prá-
gai Koronázás; és a' P. Udvarnak itthon nem
léte csak nem ki száraztatták az Ujságró Kútfeje-
ket — mellyeknek forrasi minden orán kemehyebb
és bővebb folyamattal fognak meg indulni; mi-
helyt a' Koronázásnak vége leizen; minhelyt a' tö-
kéletes békeséggel a' mi Fegyvereseink, kik a'
Török Tartományokból már kezdettek költözni;
Hazánkba vitizni térnek; és végre minhelyt a' most
edgyütt völt hatalmas Fejek a' Szomlédtság békes-
ség és edgyefiség arany bogját meg fo;ják kötni. —
A' Békeség ugyan meg van mind a' 3 F. Császá-
rok részéről; de ennek végső fel tétélei a' Tseh Ko-
ronázás után varakoznak — addig a' Szilztovban
Völt Közben-járó Fejedelmek' Ministerei és a' miénk
drága

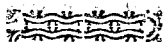
A a a a

drága Muzzka bőrekből készült mentéket és gazdag arannyas szerzámmal ékeskedő lovakot nyertenek a' Portától ajándékba, mellyeket a' békeségnek aláírása után Aug. 4-dikén a' Török Ministerek szokott tzeremoniával adának által. — Ugyan ezen *Szisztovban* dolgozott Ministereket a' mi F. Udvarunknak ajándékjai is készen várják.

Egy nagy szivűségnek ritka példáját értyük a' Budai Levelekből: Történt ugyan-is, hogy a' *Károlovitzi Görög Érsek és Metropolita Stratimerovits* Ur ö Nga egy *Anasztasievits Demeter* nevű Görög Kereskedőnek jelenven, hogy a' nagyobb Oskoláknak-is gyarapittások igen szükséges volna, ha arra elegendő költségek volna — csak el-hül a' jó *Metropolita* Ur, midőn véletlenül, a' feon nevezett Kereskedő minden gondolkozás nélkül ezt mondá: Uram! én 20-ezer forintokat ajándékozhatok, 's mások-is találkozhatnak még, kik tegedelmet nyujthatnak. Más-nap az *Illyria* Nemzet gyűlésében meg-köszöné a' *Metropolita* Ur a' Közönség' nevével ezen ajándékot, és elé-beszélvén ezen tzelját a' Tudomány gyarapittásáról, leg ottan találkozána kik még 13-ezer forintokat adának a' feonebb említett summához, és így kétszer 24 óra alatt 33 ezer forintok tételének-le a' *Metropolitának*. E' már a' hathatós segedelem a' Tudománynak gyarapittására, és e' csak kétszer 24 óra alatt történt, hát még tovább mennyire nem mehet. Ez a' Nemzet buzgón szereti a' maga Nemzetit, és annak ifjuságának szerentséjét, mint a' Nemzet ditsőségét, buzgón munkálódja; de vagynak olyan Nemzetek-is a' Hóld alatt, kik a' magok ifjuságokat talán szégyenlenék, ha egy szegény legény többre találna menni, mint egy Gavallér, 's azért nem-is igyekeznek ezek olly buzgón a' szegény Tanulóknak segedelmeken.

— Meg válik a' 2 Magyar Hazában fel-állitandó nyelv és Tudományt pallérazó igen szükséges Társaságok mire mehetnek; mert mindennek, pénk az élető ere. Tudós és szorgalmatos Kertésznek kivántatvának

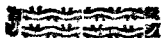

nak ezen plántátskának ültetésére, és öntözésére hogy ebből nagy gyökereket vert előfát várhassunk valahára — de — de — a' hól a' Kertészek között irigység, részrehajlás gyűlölség, pénz vadászat 's több effélek uralkodnak, el-rontja az edgyik, a' mit plántált a' másik.

Egy Gazdaságra, és Szorgalmatoslágra ébresztő, a' mi Hazánkban igen ritka és szükséges példa-is áll itt előttünk. Emlékeztünk vala már edgyik Levelünkben, hogy Hazánkban egy szegény Paraszt ember, kinek szüléiről csak 2 ökretskéje maradt vala, annyira vitte szorgalmatoslága által a' maga sorfát, hogy portzióban minden elztendőben lok 100 forintokat fizetvén, Földes Urának minden tartazó szolgálatot hiven meg-tévén, most a' leg-közelebb valo háboru alkalmatosságával 80 ezer forint arra ökrét adta-el a' Tábor számára. — Ezen nagy betsületet érdemlő Tsongrád Vgyében H. M. Válás helyen lakozó *Kaszap Péter* nevezetű hajdoni Paraszt Polgár F. Urunknak Kegyelmelességéből, a' T. N. Vgyének ajánlása után, minden fizetés nélkül Nemességgel tiszteltetett meg, és már Nemes Levele kezéhez-is küldtetett. Kedves *Kaszap Péter* Ur! az irigység felett dicskedjél a' magad vagyonoddal, mely a' te példás szorgalmatoslagodnak véres verejtekkel nyert méltó jutalma. A' kik nagy rangal és gazdasággal születtetvén egész életekben egy haladatlan préda Herét játszótanak, Osi vagyonyokat nem szaporították, vagy el-prédálták, szégyeljék meg magokat előtted. Adjon *Isten* néked lok irigyeket és ezutánis áldást véres verejtékednek!

Izsákiból 22-dik Aug: azt írják, hogy ott nem régiben egy *Adám* nevezetű 'Sidó egy kedves Leányát férjhez adván, a' Lakadalam alkalmatosságával a' *Katholikus* és *Réformátus* Koldusoknak 124 n. ferintokat osztott ki. Dicsőséges indulat! Lam! hogy a' Keresztényt türedelemnek Felebaráti Szeretet a' szüleménnye.

Minden Fels. Kantzelláriáknak 's. t. ő Felsége eleibe menendő munkái 's irasai 28-dikig H. *Kat*
A a a a a *mit*

nitz eleibe adattanak, és ma már ő Felsége után küldetnek, és ez után minden nap.

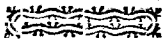
Egy Muzzka Kurir érkezett ide hozzánk Bétsbe a' múlt héten, ki azt beszéli, hogy ő Párisba küldtetett vala, hogy onnan jöne ofztán Bétsbe de *Stráfsburggon* túl tsak egy néhány mértföldök bátorkodék a' példa nélkül való sok úton állomias miatt menni; és hogy életét és Leveleit meg mentesse, egy más mindenétől és F. Leveleitől is egészen meg-folztatott Kabinét Kurirral vizsgálta tért-kéntelenítették; ne hogy életét és rá bizott petsétáit Leveleit Kotzkára vesse. — Annak a' *Verdun* Postamesternek a' Fia, ki a' szaladó útban lévő Frantzia Királyt meg-esmerte, titkos gyilkosi kértel által ölettetett-meg.

Spanyol Országban igen rosz szagu Frantziai felfogás mondatik égni a' tűzön; minden órán bővebben meg-haljuk.

A' mi Belgiumban lévő és a' Frantzia szélekhöz közel Strá'sán álló katonáink, és a' Frantziák között esik ollykor egy-egy kitsiny üstök-vonás: de koránt sem a' feisőbbeknek parantsolattyából; sőt a' mi kárt a' minap a' Frantziák a' miénkek között tettenek volt, az után azt is vizsgálta fizették. Azt mondják, hogy a' *Hafsi Landgróf* katonáinak száma mára készít már a' Frantzia szélekhöz közel szállások. Ezek hát, ha lehet, nem otthon, hanem Campaniában fognak szüretelni.

Egy nevezetes Példa, melyből némely gazdag Szülők, és azoknak magzati intést vehetnek.

Itt Bétsben egy retze-fátyol tsináló gazdag embernek, kinek tsak tsupa ház-bér esztendőnként 6-ezer forint jövedelme vagyon a' keresetén kívül, egyetlen egy szép leánya, mint egy 16 esztendő, a' múlt Farsángon valamely név-napi vagy házi-múlatságban meg-esmérkedvén egy betsületes, jó igyekezetű szegény legényvel, költsönös hajlandóságot érzenek egymáshoz, melly szerint, többszöri találkozás után,

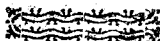
tán, ki-nyilatkoztatják egymásnak, hogy ha az egek rendelése és a' leány' Szüléinek meg-egyezése engedik, tehát ők jövődöben házassági páros életre lépjenek. Ehez képeft a' Szüléi házánál is meglátogatta a' legény el-jegyzett kegyefsét, melyet a' leánynak nagyra vágyó Anyja észre vévén, alattomban meg-tudakoztatja a' legénynék minden környül állásait, és úgy találja, hogy jó származásu, de csak négy száz forint esztendei fizetéssel vagyon egy Kantzelláriánál hivatalban; ő pedig gazdag embernek, 's leg-alább is Bárónak vagy Grófnak akarván adni leányát, meg-tiltja a' legénynék, hogy többé házához ne menjen, és a' leánynak meg-parantsolja, hogy annak szeretetéről le-mondjon. Levelezésre kapnak az ifjak, mellyet a' szoba-leány segittsége által a' múlt hétig édesen folytattanak is; hanem, mikor a' múlt Szeredán a' leány éppen végezne a' Levél irást, melyben arra kéri a' legényt, hogy akár a' felsőbb helyeken nyerjen engedelmet az öfzve kelésre, akár más módot találjon benne; mert ő soha másnak felesége nem lehet, inkább kézz lefzsz meg-halni; azonban bé lépik az Atyja házába, a' leánynak hirtelen nem lévén ideje levelet el-rejteni, az Atyja ki-ragadja a' kezéből, és el-olvassa. Az alatt a' leány ki-fzalad a' Konyhára, és ott el-ájul. Végezvén az Atyja a' levél olvasást, ki-megyén a' Konyhára, és kegyetlenül irongatni kezdi a' már fel-eszmékedett leányt: No háj tsak gaz leány, úgy-mond, mért olyan áreszomban fogsz ez után lakni, a' honnan levelet sem kaphatsz, majd haza jö Anyád, 's meg rak veréssel, tudd meg!! — Egy óra múlva haza jövé az Anyja, keresik a' leányt, 's hát sokol fints, pedig a' háztól ki nem ment. Nézik az árnyék-széken is, 's lát annak az ajtója belölről bé van zárva; zörgetnek, szöllitják, nem felel; bé-rontják az ajtót, 's lát a' leányt haldokalva találják; valahol mérget kapván, magát meg-étette, és egy fertály óra múlva, nagy kínok között ki-múlt a' Világból. Már a' gazdag Szüléknek semmi magzatjok nintsen, a' le-
gény

gény pedig bújában úgy meg-háborodott, hogy most halálosan veszteg fekszik. Ebből a' példából az a' tanulság, hogy a' szülőknek engedelmeséget, és indulataikon való ralkodást; a' Szülék pedig, magzatjaiknak ki- zasztásakor, ne csak rangra 's gazdagságra, hanem gyermekeiknek nyugodalmára-is tekintsenek.

Ferentz Fő Hertzeg' Beszédje, mellyel Nádasdy Ispány ö Kir. Fő Hertzegségét Ns Pest Vármegye Fő Ispányságába bé iktatta, így következik: —

„ Dum Tu Serenissime Archidux, et Regni Palatine! ad priscum Regni morem Gubernacula Comitatum horum *Pest, Pilis, et Solth* articulatione unitorum forma publica suspicis, manifeste indicat paternam cohortationem Suae Majestatis Sacratissimae, Patris utriusque Nostrum, ipsiusque Gentis Hungariae veneratissimi, alte animo tuo insculptam esse: novumque, quia mori patrio litas, tuae filialis in Suam Majestatem observantiae dare documentum. Gratulor mihi, quod dum me Sua Majestatis Imperator, et Rex Apostolicus Suae apud Dominum Status voluntatis Interpretem esse voluit, una te tuae in Augustum Patrem pietatis, communisque illius solatii, quod hodie ora, vultusque singulorum explicant, esse valeam. Trado ego Tibi, Serenissime Archidux, et Regni Palatine! Nomine Suae Majestatis Sacratissimae Munus Supremi Comitatus Comitatum tuum *Pest, Pilis, et Solth* articulatione unitorum cum omnibus ad illud spectantibus praerogativis quod velut ad officium palatinum spectans jam ante communibus Dominorum Regni Statuum suffragiis, accedente item confirmatione Regia adeptus es. Domini vero hujus Comitatus Status eundem Serenissimum Archiducem, et Palatinum pro suo Supremo Comite habituri sunt, ac debitam, legalesque praestabunt partitionem. Diei hujus memoriam mihi semper jucunda erit, dum et meae in te Serenissime Archidux, et Regni Palatine! fraternae dilectionis, et sinceri mei in Gentem Hungariam affectus specimen hoc publicum, edere possint. „

Külső Országot illető dolgok.

Frantzia Ország. — Következik az ujj Frantzia Constitutionnak azon Titulussa, mellynek foglalattya a' Közönséges Hatalom. Ezen Titulus 3 főbb részekből áll, mellyek közzül az

„ I-ső szoll a' Törvény hozó Hatalomról.

1.) *Artikulus.* A' Nemzeti gyűlés, melly a' Törvény hozó Test, szüntelen tartó s csak egy Kamarából (Házból) áll. — 2.) *Art.* Minden két esztendőök alatt egyszer ujj változtatás által ujjíttatik meg: és ezen két esztendőök egy Törvény hozó Periodust fognak tenni. — 3.) A' Törvény-hozó Test ezen megújítatásának Törvények szerint, változhatatlanul véghez kell menni. — 4.) A' Királynak nem léssen hatalma ezen Törvény-hozó Testnek elosztására.

Ezen Résznek további Osztályai. — A.) *Osztály.* Száma a' Repræsentánsoknak. — a.) A' Repræsentánsok, a' 83 Departmánokhoz képest, mellyekből az egész Ország áll, 745-tön léznek: kivévén azokat, a' kik a' Coloniákból fognak rendeltetni. — b.) Ezeknek változtatásokban ezen három mértékekre, u. m. a' földre, a' népeiségre, és a' tulajdon-képpen való adó-fizetésre fog lenni a' tekintet. — c.) A' földet vagy a' Tartományt a' mi illeti, mindenik Depártmánból 3 Repræsentánsok változtatnak, kivévén a' Párisi Depártmánt, melly csak egyet változt. A' 83 Depártmánokhoz képest tehát 247 Repræsentánsok fognak változtatni. — d.) A' népeiséghez képest 249-en változtatnak, úgy hogy az egész Ország népeiségének másodrésze 249 részekre osztatván, mindenik Departmán változt a' feilyebb valókon kívül még annyit, a' mennyi rész a' népeiségből ő réá esik. — e.) Az Orzágnak egész adója is 249 részekre osztatván, ehez képest is 249 Repræsentánsok változtatnak, mindenik Departman annyit változtatván a' maga kebeléből, a' hány részit fizeti a' portzionak, vagy adónak.

B.) *Azok.*

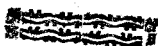

B.) *Ösztdly Azoknak meghatározatása, a' kik a' Repraesentánsokat válofztani fogják.* — a.) A' Repraesentánsoknak válofztására özve gyülekezhetnek csak a' valóságos Polgárok a Városokban és Kántonokban, mihelyest az el bomlott Nemzeti-gyűlés helyébe; ujjnak kell szerkeztetödni. — b.) A' valóságos Polgárságra meg kívántatik, hogy az ember eredetére nézve Frantzia, vagy Frantziáva vált legyen, a' 25 esztendöt meg haladta, valamelly Városban vagy Kántonban leg alább 1 esztendötöl fogva lakós, 's. a' vagy csak 3 napi nap számmal fel-érö valóságos adót az Orzágnak valamellyik részében fizessen, 's. erröl való Quietántziát mutatni tudjon, mint szolga-bérért ne izolgállyon, lak helyének Városi Elölljárónál bé irattatva, 's. végre a' Polgári hit által meg hiteltetve legyen. — c.) Hogy mennyi legyen egy napi fizetés, annak leg nagyobb vagy kisebb mértékét minden 6 esztendőben meg fogja itélni a' *Törvény hozó Test*, a' melyet a' Deparتمانok tisztvei a' Disztriktusokhoz fognak alkalmaztatni. — d.) Senki is eznél több helyen valóságos Polgárnak jussát nem gyakorolhattiya, 's. magát más által bé nem mutathattya. — e.) Nem élhet Polgári jussával a' ki adós, es Hitelezöitöl kö-zönséges *Quietántziát* nem mutathat adóságainak lefizetéséről abban az esetben, ha előre már olyan-nak hirdettetett völt ki, hogy adóságainak megfi-zetésére elégtelen vólna. — f.) A' Repraesentán-sokat válofztó Polgárok ugy fognak özve szerke-zetödni, hogy minden Városi vagy Kánton-béli 100 valóságos lakósok közzül egy Válofztó személly, 151 vagy 152 közzül pedig kettö fog ki-neveztet-ri — g.) Válofztó személlynök nem neveztetik sen-ki a' si nem valóságos Polgár, 's. valami kitfny adót nem fizet.

C.) *Ösztdly A Válofztó-gyűlések es Repraesentánsok-nak ki nevezése.* — a.) Minden Deparتمانoknak Vá-lofztó-személlyei külön gyülekeznek özve az illendö, es az illendöket egy harmad részfel meg haladó Repraesentánsoknak válofztására. — b.) Mind az ille-

illendők, mind pedig a' szám felett valók a' Voxoknak többsége által valóztatnak. — c.) Minden Reod, hivatalu, és adózó személy valóztathatik a' Nemzet Representánsának. — d.) A' Minifterek, az Executiva Hatalom Prokurátorai, a' kik a' szerint a' mint tettik hivatalyokból ki tétethetnek, a' Nemzeti kintsnek Commisariusi, 's minden féle adók mellett lévő Tifztek, 's egy szóval mindenek, kik akár mi név alatt a' Királyi házi hivatalokban vagynak, ugyan ekkor Repraesentánsoknak nem valóztatathatnak, valamint azok sem 2 esztendőök alatt — e.) kik azok alatt Városi tífzésekben, Prokurátori 's Birói hivatalban állottanak. — f.) Egy Törvény hozó Testnek tagjai valóztatathatnak másodíkszor is: de minek előtte harmadíkszor is valóztatathatának, két esztendőt nyuzodni kénytelenek. — g.) Egy Departmánának Deputátásai, Deputátussai nem tsak ezen Departmánának, hanem az egész Nemzetnek, és szabadságokban ezeknek, semmi némü Gyülésnek parantsolattya, rövid éeekre nem lehet.

D) *Osztály.* — *Az első és a' Valóztó Gyűléseknek tartása.* — a.) Az első és Valóztó Gyűlések, tsak a' valóztatásba avatkozhatnak, melly meg esvén, el őzlának, és addig, mig nem hivattatnak őszve nem gyűlhetnek. — b.) Egy valóságos Polgár is, fegyveresen és forma ruhában Gyűlésbe nem mehet és nem voxolhat, ki vévén azon történetet, ha szolgálásban vagyon, de így is tsak forma ruhában fegyver nélkül voxolhat és jelenhetik mag. — c.) A Gyűlésbe, ennek nyilván való kívánsága nélkül fegyveres népet bé vinni nem szabad, ki vévén azon történetet, midőn valami erőszak tétel fordulna elő, és ekkor a' Gyűlés Prézelsének parantsolattyára bé jöhet a' fegyveres nép. — d.) Minden 2 esztendőben számba kell vétetődni a' valóságos Polgároknak, a' Distriktusokban Kantonok szerint, és ezen fel számláltatásnak, a' Gyűlések' kezdete előtt 2 hónapokkal közönségessé kell tétetni, és az utziakra ki kell szegeztetni. Ha valaki azzal

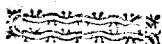
azzal tanálna vádoltatni, hogy érdemtelenül tsufzott volna bé a' Polgárok számába, az ilyennek vádoltatása a' Törvény székek' eleébe vitettetik a' megítélhetésre. Ezen fel számláltatásnak mértéke szerint fognak a' Gyülések fel-állitni. — e.) A' Váloztó személlyeknek Gyülése-is fog birni azzal a' jussal, hogy meg ítélfesse azt, légyen e' ez vagy amaz meg jelent Polgárnak meg-kivántató tulajdonsága, de a' mellyet a' Törvény-hozó Test határoz meg vég-képpen. — f.) A' Királynak vagy más akár-minémü általa ki-rendeltetett embernek, az öfve-hivasoknak rende, a' Gyüléseknek tartása, a' Váloztásnak formája, vagy a' Polgároknak Politikai julsaik által okozódott semmi némü vezekedésekről, semmi féle szin alatt tudófttást venni nem lehet.

E.) *Ofztály.* — A' Repraesentánsoknak egy Törvény hozó Testé való öfve szerkeztetések. —
 a) A' Repraesentánsok azon helyre, a' hol az elöfzlandó Nemzeti-gyülésnek utolsó ülése tartatott, Májusnak 1-ső Hétfájén gyülekeznek öfve. —
 b.) Az el-érkeztek, a' leg-idősebbiknek előll-ülése alatt öfve jöven, a' jelen lévő Repraesentánsok' bizonyság Leveleiknek meg-visgálásához előre hozzá kezdenek. — c.) Mihellyest 373-man edgyütt vagynak, ezen nevezetet: Törvény-hozó Nemzeti-gyülés, magokra vészik, melly Gyülés magának azzonnal Präzest, Vicé Präzest és Titoknokot váloztván, munkához fog. — d.) A' Gyülés semmi némü Törvény-hozás-béli munkába nem elegyitheti magát egész hónap alatt, ha 373 Repraesentánsok jelen nintsenek: ezt a' rendelést mindazáltal meg-teheti, hogy a' Deputatusok 14 napok alatt a' munkára elő állyanak, még pedig 3 ezer Liv. büntetés alatt, hanem ha olyan mentsége léfzen valakinek, mellyet a' Gyülés helyyesnek ítélf. — e.) Májusnak utolsó napján magokra vészik a' Repraesentánsok a' Nemzeti-gyülésnek nevezetét, akár mennyi légyen a' jelen lévőeknek száma. — f.) A' Repraesentánsok a' Frantzia nép' nevében le-télfzik mind együtt ezen

ezen hit formáját: *szabadon élni, vagy meg-halni*: az után pedig egyen-egyen arra esküsznek-meg: *hogy az Constitutiót szerző Nemzeti-gyűlésnek 1789, 1790 és 1791-béli Országos Constitutioját egész erőből fenn tartani fogják, semmit a' félet nem javasolnak, vagy valami a' félelben meg nem egyeznek, a' mi a' Constitutiót meg-sértené, és hogy a' Nemzethez, Törvényhez, és Királyhoz hűvek lesznek.* — —

— *g.*) A' Nemzetnek Repräsentánsai megbánthatatlanok. Semmiért, a' mit, mint Repräsentánsok, szollottanak, irtanak, vagy tselekedtenek, egy időben-is utánnok vizsgálódní nem lehet, és éppen illy kevésbé lehet őket vádolni, és meg-ítélni. — *h.*) Ha éppen valamelly bűnös tetten erettetnek, vagy ha az ő fogságokat parantsoló irás mutattatik elő, ekkor már el-fogattathatnak: de ezt a-zonnal hírré kell tenni a' *Törvény-hozó Testnél*, és a' bűnösnek további meg-ítéltetéséhez tsak ugy lé-szen szabad hozzá fogni, ha a' nevezett *Test* azt fogja ítélni, hogy a' vádnak helye vagon.

Ezen Törvény tikkellyek között hozzászadis disputációt okozott a' Nemzeti gyűlésben az az punktum, melly szerint meg-kivántatik, hogy azon Polgárnak, a' ki Repräsentánsá akar válofsztatni, adója leg-alább egy *Márk* ezűft légyen: és ezen punktumnak meg-határozása akkorra halasztatott, midőn minden más egyéb munkának vége lé-szen. — Aug. 11-dikén külömb-külo-mk-féle bé-érkezett jelentő Levelek olvastattanak-fel a' N. Gyűlésben. A' többek között javasoltatott, hogy a' Máltai Rendnek tagjait leg-jobb lenne Frantzia Országban el-velztendő juszaikért azon a' módon ki-elégíteni, a' mint az Alsátziába bé-bíró Német Fejedelmek kifognak elégítettni. De erről a' dologról még eddig semmi végzés nem tétetett. — Továbbá elő fordult az-is, hogy mivel a' Helvétusoknak némelly része, a' többek között *Berna, Geneva, Solothurn* irtozva néznék a' Frantziák Constitutioját, nem tsak, hanem az ő Váraikat, a' mellyek a' Frantzia szé-lek felől vagnak erőlsittenék, és a' szélekre Ser-geket szállittanának; ezekhez képpest tehát, igen jó lenne

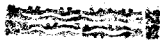
lenne a' Frantzia Nemzetnek-is előre való vigyázattal lenni 's. a' t. Ezeknek 's több ilyen dolgoknak meg-határozása, különös személyekre bízattatott.

Bouillé a' Frantzia Király' vólt Generálissa egy Levelét botsátotta közelebből a' *Nánfsi* béli Polgár Mesterhez (*Mairhez*), melly rövid: de igen fontos, és így következik Magyar-nyelven szoról szóra. — „Az Ur mostanában *Nánfsi* béli Mester; tehát szül-ségesképpen fogja azt tudni, hogy ezen Városnak haladatlan és egybe esküdt lakótsai, az én képemet a' piatzon meg-égetni mérészelték. Ezen motsok rajtam, az Ur Generál Komendánsán, az Urnak jelen-létében történt, a' nélkült, hogy az Ur ezen szemtelenségnek meg-akadályoztatására, vagy a' vétkeseknek meg-büntetésére egy nyomot-is meg-mozdúlt volna, kétttség kívül azért, hogy maga az Ur-is ugy gondolkodott, mint amazok. Egy néhány hetek múlva meg fogok személlyesen az Urak Várofsában jelenni, a' midön tellyes reménységem vagy, ha külömben igazság nem fog tétetödni, hogy szoross számot fogok mindenekről kívánni. Valamint azokat a' kik a' motskot tselekedték, ugy szintén, a' kik olly poltronok vóltanak, hogy azt véghez vitetni meg-engedték, elő fogom a' Izám-adásra szállítani. „ — Ezek eddig elé kemény fenyegetődzések az igaz: hanem tsak ugy egyfzeribe meg nem eshetnek, úgy a' mint meg gondoltatnak: e-lőbb jó részt bé kell némü-némü képpen tellyesedni a' következő tudositásnak, melly indult

A' *Hódból Aug. 16 dikán*, és így követhetik: — „A' mái nap mi nállunk igen tiszta és szép: de mi-hellyest a' *Prágai* Koronázásnak vége lész, fogyatkozást fog szenvedni. — Októberben, ha a' Frantziák addig jobb gondolatokra vézik magokat, ismét tiszta lészén nállunk az *Ég*: — — —

Anglia. — Hát az Anglus hajós Sergek mi okból tartatnak még máig-is mind. hadakozható állapot.

potban, holott tudni való dolog, hogy Anglia már
 most nem készül tovább bé a' Báltikum tengerre a'
 Muzka Tsászárné ellen? — Ezen kérdésre a' jö-
 vendő fog meg-felelni bizonyosan: előre pedig e-
 gyebet nem mondhatni, hanem csak azt, hogy ha
 én nékem ellopná a' szomizédom tyukjaimat, én is
 azon igyekezném, hogy az ő tyukjai közzül lopjak
 magamnak mást vizsgálja. *Frantzia* Ország olly mó-
 don el-loptata Angliától az ő Északi Amerikai tarto-
 mányait, hogy azoknak vizsgálja szerezhetését An-
 glia mostanság nem is gyaníthattya. Azt le-
 het hát csak természet szerint is gondolni, hogy
 Anglia nem egyébre várokozik, hanem csak a' jó
 alkalmatosságra, és azt fogja modani annak idejébe a'
 Frantzia jó izomizédoknak hogy — *vicem pro vice*,
reddo tibi bene Vicine. — *Foxnak*, annak az An-
 glus Parlamentum béli nagy Oratornak mejj képét a'
 Muzka Tsászárné a' maga számára márvány kö-
 ből faragtattya és Péterváráha vitetván, a' *Demas-
 thénes* és *Cicero* mejj képjeik közzé helyhezetti. Er-
 re pedig az alkalmatosságot a' következő törté-
 net adta. Tudjuk hogy midőn ez előtt nem sokkal
 az Anglus Udvar a' Muzka Tsászárnét a' Török-
 kel való békéllésre réa akarta volna venni, valójá-
 ból e' vagy csak politikából, nem tudjuk, haddal
 készült a' Tsászárné ellen. Midőn pedig a' Mini-
 sterek a' Parlamentom elejébe terjesztették volna az
 Udvarnak ezen tze'llyát, és ehez képpett a' Parla-
 mentom egyezését, 's egyszersmind a' néptől való
 segittő pénzt-is kívánták volna: ekkor a' Parla-
 mentum az a' része, melly *Ellenkező Résznek* nevez-
 tetik, 's a' többek között pedig *Fox*, minden ere-
 jeket, és beszéd béli másokat meg-gyöző ékelsége-
 ket arra fordították, hogy az Udvar tze'llyának el-
 lené álhassanak, és az Oroszok ellen valló hadról
 le-beszélhessék. Ez okozta a' Muzka Tsászárnénak
Foxhoz való nagy háládatosságát: melly szerint egy
 tulajdon kezével és plajbattzal írott parantsolatot
 küldvén a' maga Ministeriumába, azt kívánta, hogy
 a' Ministerium, az Augliában lévő Muzka Követ-
 nek

nek Gróf *Vorontzovnak* tegyen rendelést az iránt, hogy *Foxnak* mejj-képét márványból ki-vágtatván, küldje Pétervárába örök emlékezetéül azon dolognak, hogy ő lett legyen az a' nagy ember, kinek bölts belzéde, és beizéd-béli böltselése által, Anglia és a' Muszka Birodalom között egy olyan had el-kerüldött, mellynek mind két részről keserves következesei lehetnek volna. A' Muszka Status Titoknakja a' Tsászárné plajbáttzal irott parantsolattyának vonásait ugyan a' Tsászárné engedelméből veres tentával ki-rajzolgatván, azt *Vorontzovnak* el-küldötte; e' pedig *Foxnak* magának kezéhez szolgáltatta.

Algir. — Az *Algiri Dáj, Baba Mehmet*, kinek legitő hajóji tavaly, az Oroszok hajós Obersterit *Lambro Cazzionit* az Archipelaguson majd minden hajóival együtt semmivé tették vólt, Jul. 12-dikén a' maga *Elyzéumi* menyegzőjére *M. humed* kebelébe *Szarentin*-be el-költözött, még pedig — *Diflenteria* miatt. — — — Helyébe valóztatott *Dájnak* az ő első Ministere *Hydi Hafsán* egy 50 ezrtendős — derék Muselman. Az szegény boldogul ki-múlt *Dáj* 80 ezrtendős vólt, és 25 ezrtendőkig Fejedelemkedett az *Algiri* híres tolvajok között.

Spanyol Ország. A' múlt Jul. 19-dikén egy Végzést küldött a' Király a' *Castiliai Tanátshoz*, mellyben jelentette, hogy éppen az nap ment tökéleteségre a' *Tunisi Státussal* egy olyan szövetség, mely által örökös szabadságot szerzett magának Spanyol Ország, a' *Tunisiakhoz* való hajókázásra, 's velek való kereskedésre.

J e l e n t é s.

Mint hogy a' *Nyitra* mellett lévő *Ujlaki Ts.* és Királyi Priv. *Liquerium (Liqueur)* és *Rosolis Fabrikának* még mind ez ideig nem lehetett az a' szeren-
tsége,

tséje, hogy a' maga szerzeményeit az idegen Országokhoz hasonló tökéletességre vihesse: tehát már most minden igyekezetét arra fordította, hogy a' tiszteletre méltó Közönségnek a' leg-jobb módon szolgálhasson, és e' végre magát egy igen alkalmas ember által, a' ki a' *Triefti* híres Fabrikában magának 24 esztendőnek le-folyta alatt ezen dologban elégséges esmerettséget szerzett, olly állapotba helyeztette, hogy már mindeneknek, a' külső országi Fabrikákhoz hasonló módon, a' leg-jobb és tisztább nemű fenn nevezett italoknak ne-mével szolgálhat. — Mivel pedig a' külső Fabrikáknak szerzeményeik igen nagy *úti*, és *Vám*-béli költségekkel vagynak meg-terhelhetve; a' Magyar Rosolisokért pedig a' *Consumo Mautnak* tsak fele része, egy Auszriai Píntért (*Kupdért*) tsak $4\frac{1}{2}$ az az ötödfél krajtzárjával fizettetik, és benn az Országban minden vámtól szabad: erre nézve az ezen Rosolis Vásárlóinak már tsak a' Rosolisnak árrából is nagy hasznok származnak; melly szerint az alább meg-nevezett Fábrika által gyakran meg-fog kerestetni. — *Ujlok 10. Aug. — Ts. K. Priv. Liguorium és Rosolis Fábrika.*

Tudósítás.

T. P. *Hermolaus*. Kapuzzinusok' Szerzetébéli Pap, 's a' *Betsi* Ns Magyar Gyülekezetnek néhai Leiki Tanítója, ki fogja adatni *Pojonban* szép papírosra 's betűkkel, a' *Betsben* 6 esztendő' el forgása alatt mondott Egyházi Beizédeit. Az első Kötet, melly első esztendőben tartott Vasárnapi Prédikációit foglalja magában, a' jövő Szent Mihály' napjára el-készül. Többől fog állani 30 árkusnál. Egy forinton meg-lehet szerezni akár magánál a' T. Szerzőnél: akár pedig *Odelitzki* Antal Úrnál. A' több Kötetek hasonlóképpen ki-fognak hirdettetni, a' mikorra el-készülnek.

Szabad

Szabad Királyi *Pesth* Várofsában, e' folyó 1799. Elztendőben Septemher havának 2 dik napján, ugyan a' Város Házánál, az Urbarialis Tilztben Húfzár Succesor Urak kívánságokra, fognak a' többet igérőnek el adatni az ugy nevezett Húfzár fundusok ugy mint:

Elsőben: — Egy a' belső Városön, és a' Város Házának leg közelebb való szomszédságában lévő, kemény kőből épült, minden felől 's egélfzen bőltözött, tseréppel fedett nevezetes szeglet ház, melyben a' tágos Udvarán kívül, számos lakó szobák, Pintzék, Konyhák, Szekér szének, Palzó képen készült Padlás, és más egyéb alkalmatóságok találtnak. — Ugy nem külömben, a' Ketskeméti kapuhoz közel világos helyen lévő, 's három uttzára néző, ugyan szeglet ház, melly a' mellette való Kertel együtt 1518 Négy szeg öltre terjed, és a' melybe szinte ugy a' lakó szobákon kívül, állalók, fészek, Konyha, Pintze, és egyéb alkalmatóságok vagynak. — Ezeken kívül némeiy, leg-jobb há-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ismét. — „ Illyen czim alatt lévő kis irás A' Magyar Demokritus életének délig való része megírva *Andrád Sámuel által.* Találtatik *Pesthen Weidgand János-Mihály Könyv-áros Urnál* 7 kron.

A' fellyebb való Kurirnak Toldalékjában az i-ső lapon *Valdfetter* helyett kell olvasni: *Valdfetten.*